

10 november 2025

UKM/Uppströmsenheten

Liza Wellsjö

Diarienummer: 2025-00306

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400), gryaab.se

Rapport från Uppströmsenheten

Information om händelser från 2025-08-23 till 2025-11-05.

Tillstånds- och anmälningsärenden enligt miljöbalken

Göteborg

Uppströmsenheten har under perioden närvarat vid tre periodiska besiktningar.

- 1 oktober 2025 besöktes Göteborg Energis anläggning vid Rya HVC.
- 8 oktober 2025 besöktes Volvo Cars anläggning i Torslanda med inriktning på det nya gjuteriet.
- 23 oktober 2025 besöktes Bodycotes ytbehandlingsanläggning i Västra Frölunda.

Uppströmsenheten har yttrat sig över Estrellas nya tillståndsansökan om mer än fördubblad produktion, från dagens 24 000 ton/år till 52 000 ton/år. Ansökan innebär att Estrella, för att minska sina utsläpp, åtar sig att installera en kompletterande reningsanläggning. Estrella är idag den överlägset största enskilda källan av BOD till Ryaverket samt till fettproblematik i ledningsnätet. I stort innebär Uppströmsenhetens krav att produktionsökningen inte ska innebära en ökning av BOD samt hårdare utsläppskrav avseende fett.

Göteborg Energi AB har lämnat in en anmälan om tvätt av sin nya panna vid Rya kraftvärmeverk. Gryaab förde en dialog med dem gällande volymen tvättvatten samt innehåll av bland annat metaller. Uppströmsenheten fick dem att minska volymen tvättvatten från ca 1500 m³ till ca 350 m³ samt använda en annan kemikalie för att

avsevärt minska mängden tungmetaller i tvättvattnet innan avledning till Ryaverket godtogs.

Uppströmsenheten har yttrat sig i ett ärende gällande en anmälan från Volvo Cars om utökad batterilagring vid anläggningen i Torslanda.

Uppströmsenheten har svarat på två avgränsningssamråd. Ett avseende Göteborgs hamns hamnverksamhet vid Arendalshamnen och det andra från Stena Line som ska flytta sin verksamhet från dagens läge till Arendalshamnen. Våra synpunkter är att vid en kommande tillståndsansökan så ska spillvattenfrågan ingå i ansökningshandlingarna.

Lerum

Uppströmsenheten har yttrat sig i ett ärende avseende en anmälan om ändring av befintlig verksamhet. Aktuell verksamhet är Credins Sverige AB och ändringen omfattar att byta ut befintliga fettavskiljare till en flotationsanläggning. Gryaab har inte haft några invändningar mot ändringen. Uppströmsenheten har även yttrat sig angående tillfällig förändring i provtagning av utgående processvatten under kommande ombyggnation. I stort kommer analyserade parametrar att vara de samma. Det kommer dock bli en tillfällig förändring gällande kontroll av pH, turbiditet och temperatur. Uppströmsenheten kommer löpande att hållas informerade om analysresultat under ombyggnationen.

Ale

Uppströmsenheten har hanterat en remiss från Länsstyrelsen gällande sluttäckning av Sörmossen deponi. Sörmossen deponi är i praktiken sluttäckt sedan 2011 men Länsstyrelsen har hittills inte fattat något beslut om att godkänna sluttäckningen. Länsstyrelsen har frågat efter Gryaabs bedömning då deponin är konstruerad med ett lakvattendike och ett dagvattendike runt deponin. Konstruktionen fungerar som ett dämme för att förhindra utläckage från deponin, vilket innebär att en del dagvatten även rinner in i lakvattendiket. Länsstyrelsen har även frågat efter om volymen lakvatten eller föroreningshalter varierar i jämförelse med andra anslutna deponier. Gryaab har svarat att man inte ser några hinder för att Länsstyrelsen ska kunna fatta beslut om sluttäckning. Baserat på den hållbarhetsrapport med multikriterianalys som gjordes år 2015 är

bedömningen att fortsatt anslutning av deponin till Ryaverket är det mest hållbara alternativet. Den tolerabelutredning som utförts visar att lakvattnet är tolerabelt och utförd provtagning enligt kontrollprogram visar på förhållandevis låga föroreningshalter. Vad gäller volymen lakvatten har det ökat något igen sedan sluttäckningen. Uppströmsenheten har lämnat som synpunkt att Ale kommun bör utreda om det går att minska inläckage av dagvatten till lakvattendiket.

Uppströmsenheten har deltagit på samråd inför ansökan om utökning av produktion vid Kromasilfabriken vid Nouryon Pulp & Performance Chemicals. Ansökan avser inga nya tillkommande ämnen eller förändringar i processen utan endast ökning av producerade mängder.

Övriga uppströmsärenden

Partille

Vi har deltagit vid tillsynsbesök på Triumfglass där fokus i huvudsak låg på utsläpp till vatten. Verksamheten har sedan en tid utrett möjligheten till nya processkemikalier och styrning av reningsanläggningen i samråd med entreprenör. Utredningen visar på goda resultat i pilotskala och man har nu en uppdaterad handlingsplan med tidsplan för vidtagande av åtgärder under 2026.

Mölndal

Uppströmsenheten har bemött synpunkter från Keolis inför miljöförvaltningens kommande beslut avseende möjlighet till tankning av bussar inomhus. För att reda ut frågetecken och för att gemensamt diskutera lämpliga lösningar kommer uppströmsenheten att delta på fysiskt möte tillsammans med verksamheten och miljöförvaltningen inom kort.

Vi har varit i kontakt med Åby ishall efter information i media om olycka gällande utsläpp av ammoniak för anläggningen. Det visade sig att inget vatten använts vid räddningsinsatsen och att det därför inte finns någon bedömd risk för att olyckan kan ha påverkat Ryaverket. Uppströmsenheten har angett att man i fortsättningen önskar bli informerade om eventuella tillbud och olyckor direkt från verksamheten.

Göteborg

Uppströmsenheten har lämnat yttrande på två separata ärenden från Göteborgs miljöförvaltning gällande tillsyn av äldre oljeavskiljare. I våra yttranden lämnas återkoppling på hur man kan bedöma dimensionering av äldre gravimetriska oljeavskiljare. Äldre oljeavskiljare av gravimetrisk modell är dimensionerade enligt den äldre normen SNV 1710 istället för den nuvarande standarden SS-EN 858. Gryaab har även lämnat svar på förfrågan om avsteg från larm i oljeavskiljare vid mindre fordonstvätt vilket inte tillstyrkts då vi bedömer att det är en viktig säkerhetsanordning för att undvika spill av olja till avloppsledning och Ryaverket.

Uppströmsenheten har haft avstämningsmöte med representanter på Miljöförvaltningen i Göteborg gällande remisser kring driftsanering av tandläkarkliniker. Miljöförvaltningen i Göteborg har börjat förelägga kliniker, där man inte utfört någon sanering på minst tio år, att utföra en driftsanering. Uppströmsenheten kommer att få dessa ärenden på remiss löpande så snart samtliga kompletteringar i ärenden inkommit.

Lerum

Uppströmsenheten har varit i kontakt med miljöförvaltningen gällande status för installation av ny reningsteknik på Aspenäs Fjärrvärmeverk. Verksamheten har nu installerat nya reningssteg för behandling av utgående rökgaskondensat, vilket resulterat i kraftigt minskade utsläpp av metaller till spillvattennätet. Störst effekt har åtgärderna haft för metallen kadmium där utsläppen bedöms minskas med i storleksordningen 150 g/år. Kondensatet är fortsatt anslutet till spillvattennätet, vilket uppströmsenheten fortsatt anser felaktigt då det handlar om avledande av ett relativt rent vatten utan behandlingsbart innehåll. Uppströmsenheten har påtalat detta för miljöförvaltningen och kommer att få kommande beslut om att avsluta ärendet på remiss.

Härryda

Uppströmsenheten har varit i kontakt med miljöförvaltningen gällande pågående ärende hos Härryda Karlssons. Miljöförvaltningen har ställt krav på provtagning av utgående processvatten efter tidigare samråd med uppströmsenheten. När verksamheten redovisat analysresultaten kommer miljöförvaltningen gå vidare med ett beslut om försiktighetsåtgärder. Uppströmsenheten har angett att man önskar få ärendet på remiss inför fattande av beslut.

Utsläpp

Inga kända utsläpp eller utförda spårningar under perioden.

Övrigt

Under september 2025 genomförde uppströmsenheten provtagning av externslam vid slamtömningsstationen i Stenkullen samt vid mottagningen för organiskt material på Ryaverket. Proven är skickade för analys och svar inväntas fortfarande.

Gryaab genomförde den 27 augusti 2025 andrapartsrevision, det vill säga Grevison i egen regi, av Ragnsells. Den 8 september 2025 genomfördes även besök på slamlager på Vikan. Inga avvikelser uppmärksammades vid revisionen, dock några mindre noteringar. Gryaab har bland annat har påpekat att det utöver rutiner för slamlagring även bör finnas en arbetsinstruktion för det arbete som sker av personal på Vikan.

Studiebesök för studenter på Göteborgs universitet och Chalmers genomfördes den 22 september 2025. Studenterna var väl pålästa och vi fick flera intressanta frågor och uppföljande diskussioner, bland annat kring rening av mikroföroreningar.

Den 9 oktober 2025 hade Uppströmsenheten ett digitalt möte med uppströmsenheterna på SVOA, Käppala och VA SYD. Diskussioner rörde bland annat uppdatering av riktlinjer för fordonstvättar utifrån Svanens nya riktvärden. Både SVOA och VA SYD har nya riktlinjer på gång och Gryaab ser behov av att uppdatera även våra riktlinjer. Vidare diskuterades ny teknik på marknaden för avskiljning av löst kvicksilver efter amalgamavskiljare vid tandläkarkliniker och huruvida det är något som man kan och bör börja ställa krav på. Dialogen kommer att fortsätta vid bland annat Revaqträffen i november 2025. Som avslutning diskuterades olika aktiviteter för kartläggning av PFAS.

Gryaab bjöd in VA-organisationerna i våra ägarkommuner för en nätverksträff på Gryaab den 14 oktober 2025. Alla kommuner utom Partille var representerade och vi hade en bra dialog som främst berörde hur vi kan hjälpa varandra. Uppströmsenheten kan bland annat hjälpa VA-enheterna med stöttning i frågor som gäller anslutna verksamheter och ägarkommunerna kan i sin tur hjälpa Gryaab genom att i god tid uppmärksamma Uppströmsenheten på nya verksamheter som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga, exempelvis textiltvätterier och simhallar.

Uppströmsenheten har deltagit på webbseminarium i Naturvårdsverkets PFAS-nätverk den 23 oktober 2025. Webbinariet innehöll flera intressanta föreläsningar om PFAS, bland annat ett kort avsnitt gällande avloppsreningsverk och regler kring slamåterföring till jordbruksmark.

Gryaab representerar avloppsreningsverken i Revaq Regelkommitté och har under perioden deltagit vid två möten, ett fysiskt i Stockholm i september 2025 där vi även hade ett möte med Revaq styrgrupp samt ett digitalt möte i oktober 2025.